

Η ερμηνεία του Συμβόλου της Πίστεως (48)
«Προσδοκώ...» - Η προσδοκία

Είπαμε σε προηγούμενη ομιλία μας, αδελφοί μου, ότι στο Σύμβολο της Πίστεως κυριαρχούν τρία ρήματα: «Πιστεύω, Ομολογώ και Προσδοκώ». Έχουμε εξηγήσει ήδη το περιεχόμενο της Ορθόδοξης πίστης μας, έχουμε αναφερθεί στην ομολογία του ενός Βαπτίσματος, που οδηγεί, διά της μετανοίας, στην σωτηρία και, πλέον, ήρθε η ώρα να μιλήσουμε για την λέξη «Προσδοκώ», με την οποία ξεκινά το τελευταίο άρθρο του Συμβόλου της Πίστεως.

Πριν, όμως, εισχωρήσουμε στο περιεχόμενο της Χριστιανικής προσδοκίας, θεωρούμε ότι πρέπει να εντυφλήσουμε, καταρχάς, στην βαθύτερη έννοια των λέξεων «προσδοκώ» και «προσδοκία». «Προσδοκώ» σημαίνει αναμένω με ιδιαίτερα δυναμικό τρόπο, περιμένω με αγωνία, προσμένω, με όλη τη δύναμη της ψυχής μου, την εκπλήρωση των πλέον ιερών και μύχιων πόθων μου. Δεν πρόκειται για απλή αναμονή κάποιου κοινού και συνηθισμένου γεγονότος, συχνά επαναλαμβανόμενου, αλλά για την ικανοποίηση στόχων και πόθων μιας ολόκληρης ζωής, που, για την ώρα, εκφράζονται με την πίστη μου. Στην προκειμένη περίπτωση, «η προσδοκία αποκαλύπτεται ως η κατεύθυνση της πίστεως, ως μια πράξη πίστεως και η πίστη αποκαλύπτεται ως η πηγή αυτής της προσδοκίας. Το «προσδοκώ» μεταφέρει μαζί του την επιθυμία μου γι' αυτό που περιμένω, τη χαρά μου για την προσέγγισή του, για την προσέγγιση της ευτυχίας. Όμως, μπορώ να έχω αυτή την αίσθηση της προσδοκίας μόνο για κάτι που ήδη γνωρίζω, έστω και αποσπασματικά. Αυτό μας φέρνει στην μοναδικότητα της Χριστιανικής πίστεως, τη χαρά και το άπειρο βάθος της. Η Χριστιανική πίστη δεν είναι μια επιβεβαίωση κάποιας αφηρημένης, νοερής αλήθειας. Πάνω απ' όλα είναι μια δυναμική συνάντηση με Εκείνον τον οποίον επιβεβαιώνει και συνεπώς αποτελεί γνώση και όραση μέσα στην ψυχή, μια διεύδυση στην καρδιά»¹.

Η αίσθηση της προσδοκίας αρχίζει να διαμορφώνεται στην ανθρώπινη ιστορία αμέσως μετά την πτώση των πρωτοπλάστων. Κατά την έξωσή τους από τον παράδεισο, μετά την πτώση τους στην αμαρτία, που προκάλεσε ανείπωτη φθορά στο ανθρώπινο γένος και έφερε στην ζωή μας τον θάνατο, ο Θεός Πατέρας προφητεύει την συντριβή του διαβόλου από κάποιον που θα έλθει μελλοντικά. Διαβάζουμε στο βιβλίο της Γενέσεως: «θα βάλω έχθρα μεταξύ σου και του αρχιεργάτου του κακού και Κάποιου που θα προέλθει από γυναίκα και μεταξύ των ανθρώπων που θα σε ακολουθήσουν και των πιστών που θα είναι λάτρεις αυτού που θα προέλθει από σπέρμα γυναικός. Αυτός ο μέγας

¹ π. Αλέξανδρος Σμέμαν, «Πιστεύω», σελ. 154-155

και δυνατός, που θα προέλθει από γυναίκα θα σου σπάσει το κεφάλι και θα σε συντρίψει. Και συ θα του πλήξεις την πτέρνα, θα τον ανυψώσεις στον Σταυρό»². Έκτοτε τα έθνη ανέμεναν τον ελευθερωτή, κάποιον που θα απάλλαζε το ανθρώπινο γένος από τα δεινά της παραβάσεως.

Αυτή την προσμονή εκφράζει εκπληκτικά ο **Ησαΐας** και την προσωποποιεί στο πρόσωπο του Χριστού: *Παιδίον εγεννήθη ημίν, Υιός και εδόθη ημίν. Και καλείται το όνομα αυτού μεγάλης βουλής άγγελος, θαυμαστός σύμβουλος, Θεός ισχυρός, εξουσιαστής, άρχων ειρήνης, πατήρ του μέλλοντος αιώνος*³ Ο Άγιος Γρηγόριος Νύσσης εξηγεί την αιτία αυτής της προσδοκίας: «η ανθρώπινη φύση μας, που ήταν ασθενής, λόγω της αμαρτίας, είχε ανάγκη ιατρού, είχε ανάγκη από εκείνον που θα ανάσταινε το ανθρώπινο πτώμα. Ο σκλαβωμένος άνθρωπος, που βρισκόταν υπό την δουλεία της αμαρτίας, ζητούσε τον λυτρωτή του»⁴.

Την ίδια στιγμή αυτή την προσδοκία βίωναν και τα έθνη που ζούσαν έξω από την λογική της Ιουδαϊκής προσμονής και πρέσβευαν την ειδωλολατρία. «Η ποίηση και η μυθολογία των αρχαίων Ελλήνων εκφράζουν, με ασάφεια βέβαια, τον πόθο αυτό της ανθρώπινης ψυχής να απαλλαγεί από το κακό. Αυτός ο μέγιστος των φιλοσόφων της αρχαίας Ελλάδας Σωκράτης, σαν άλλος Ησαΐας, προφητεύει την έλευση του Μεσσία: «βρίσκεστε σε κατάσταση πνευματικής νάρκωσης και περιμένετε μήπως ο Θεός στείλει κάποιον άλλον λυπούμενος την κατάσταση μας...»

»...Ο δε δικός μας τραγικός ποιητής Αιοχύλος, στον «Προμηθέα Δεσμώτη» παρουσιάζει τον Προμηθέα δεμένο πάνω σε ένα βράχο και να έρχεται ένας γυπαετός να του τρώει το συκώτι. Ο Προμηθέας εκπροσωπεί όλο το ανθρώπινο γένος και ο γυπαετός τον σατανά. Και ο Αιοχύλος θέτει στο στόμα του Ερμή τη λύση του δράματος του Προμηθέα Δεσμώτη: “μην περιμένεις τέρμα των πόνων σου, εάν δεν έρθει κάποιος Θεός να σε διαδεχθεί στους πόνους σου”⁵».

Η προσδοκία όλου του ανθρώπινου γένους, Ιουδαίων και εθνικών ήταν, τελικά, ο Ιησούς Χριστός, ο οποίος ανέλαβε τους πόνους της ανθρωπότητας, σήκωσε τον βαρύ Σταυρό της θυσίας, για ν' απαλλάξει τον άνθρωπο από το βάρος της φθοράς και του θανάτου. Έρχεται, λοιπόν, το Σύμβολο της Πίστεως να επιβεβαιώσει την πίστη μας στον Μεσσία και Λυτρωτή μας Χριστό, προσανατολίζοντας, πλέον, την προσδοκία μας στην ανάσταση των νεκρών, που τοποθετείται στα έσοχα της ιστορίας και θα μας απασχολήσει στην επόμενη ομιλία μας. ΑΜΗΝ!

Αρχιμ. Ε.Ο.

---

² Γέν. 3,5

³ Ησ. 9,6

⁴ Καλλινίκου, Μητροπολίτου πρ. Πειραιώς, «Ο βίος και η διδασκαλία του Σωτήρος Χριστού», τόμος 1, σελ. 29

⁵ όπ. π. σελ. 27-28